Թ. ՏԱՐԻ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ — ԹԻՒ 845

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բուլղարիա տարեկան 12 ֆր.
վեցամսեայ 7 »
Արտասահմանի համար տարեկան 15 ֆր.
վեցամսեայ 8 »
Ամերիկայի համար տարեկան 3 տլ.
վեցամսեայ 1.50 »

Յայտարարութեան տողը առաջին երեսին համար 40 սանթիմ, իսկ վերջին երեսին համար 20 սանթիմ է. երկար անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կ'ըլլայ:

Հասցէփոխի համար ձեռք 10 սանթիմ է

ՇԱՐԺՈՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Отговорникъ: СТЕПАНЪ КАНАРЯНЪ

Նամակ եւ դրամ ... ուղարկել ... հասցէին

Редакция на вѣстникъ „Шаржумъ" Варна

Redaction du journal „Charjoum" Varna (Bulgarie)

Բուլղարիոյ համար ձեռքը 15 ՍԱՆԹԻՄ
Արտասահմանի համար ձեռքը 20 ՍԱՆԹԻՄ

Ձեռագիրները ետ չեն տրուիր

«ՇԱՐԺՈՒՄ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ ՊԷՏՔ Է ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԷ

«ՏԱՍ ՏԱՐԻ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

Արդէն այս անունով բրօշիւրը յանձնուած է տպագրութեան։

Բրօշիւրի նպատակն է, տասնց խմբծանքի Դաշնակցութեան մէջ տեղ գտնել իր խօսութեամբը և միեւնոյն ժամանակ փաստել թէ իմ պայքարը սկսուած է շատ հին ժամանակից և վերջերս միայն սուր կերպարանք ընդունեց։ Բնական է որ բրօշիւրի մէջ փաստացի դօկիւմանները մեծ տեղ պիտի գրաւեն։

Բրօշիւրի գինը տպագրութիւնից վերջ 3 ֆրանկ է լինելու. իսկ բաժանորդ գրուողի համար 2.50 ֆր.։

Դիմել «Շարժում»ի Խմբագրութեան

Café Promenade Vienne

Այս շքեղ քաֆէն կը գտնուի Վիէննա Ֆրանց Ժօզէֆ քաքաին վրայ. կըստանայ զանազան հայերէն թերթեր։ Ու հասարակ բոլոր հայ կամ արեւելքցի վաճառականները այս տեղ կը յաճախեն։ Ուստի օտար երկիր ներէ եկող հայերը կը հրաւիրուին դիմել հոս, ուր պիտի գտնեն իրենց յարմար դիւրութիւններ և անհրաժեշտ տեղեկութիւնները։

ՄԵՐ ՆՊԱՏԱԿԻՆ ՀԱՍՆՈՒՄ ԵՆՔ

Երկու տարին անցնում է երբ սկսեցինք բաց և բուռն պայքարը Դաշնակցութեան վարիչների դէմ... մեն մենակ, յենված միայն հաստատուն հաւատքի վրա թէ՝ ճշմարտութիւնը միշտ յաղթանակում է և համոզված թէ Դաշնակցութեան սրտի մէջ գտնված գաղտնի վէրքը օրէ օր մեծանում և սպառնում է թունաւորել ամբողջ կուսակցութիւնը ու մահացու հարուածը տալ նրան։ Այդ կորստաբեր վախճանի առջեւը առնելու համար անհրաժեշտ դառնք յանդուգն վիրաբուժական գործողութիւն. այս չը վարանեցինք կատարելու այդ գործողութիւնը. դանակը շուլժվեց—մըտաւ մինչեւ վէրքի խորքը. ժահլը, փտած արիւնը սկսեց դուրս թափել—ու այսօր ամբողջ կուսակցութեան մէջ հաստատում են այդ վիրաբուժական գործողութեան անհրաժեշտութիւնը. չորս կողմից նշաններ են շարժվում ախտաւորված Դաշնակցութիւնը վերջնապէս բուժելու։

Ծանր էր իմ դրութիւնը պայքարի առաջին րոպէներում. լինում էին վայրկեաններ որ կասկածում էի յաջող ելքի վրա. Անձնական վտանգները իհարկէ ինձ չէին զբաղեցնում, վախենում էի որ թէ ժողովուրդ և թէ երիտասարդութիւն այնքան մեռած լինեն, որ չը հասկանան իմ քայլի իրական պատճառները և ենթարկվեն կացութեան պաշտպան այդտեղ տիպերին, որոնք ամեն միջոց գործ էին դնում պայքարին այլոտ շարժառիթներ վերագրել և համոզել որ գէտ, խեղճ ու միամիտ տարրին այն ուղղութեամբ ինչ որ իրենց ցանկալի և հաճելի էր։ Վարանում էի այս։ Ճիշտ է ամեն մի արդարացի պայքար անպատճառ անմիջական յաջողութեան յոյսով չէ որ պէտք է սկսվի, բայց և այնպէս սկզբին պայքարը յարատեւելու համար գոնէ յաջողութեան նշաններ պէտք են։ Այդ նշանները երեւացին, որոնք մէջտեղ գրինք «Դիտակցութեան Ալձագանքներ» վերնագրով, միշտ յուսալով որ այդ հասուկտորիկ գիտակցութեան նշանները շուտով գիտակցութեան գոռոցի պիտի փոխվեն։ Եւ իսկապէս այսօր Գիտակցութեան որոտալի գոռումը գոյութիւն ունի թէ դաշնակցական շարքերում և թէ ամբողջ մտաւոր հայ աշխարհում։ Երէկ ես մենակ էի ճչում, մենակ էի ձեռնոց նետում մահու և կենաց մենամարտը մղելու ապիկար, քաղաքականապէս տհաս շուլլատաններին հետ, այսօր անթիւ և անհամար են այդ ձեռնոց նետողները... Եւ հիմա արդէն հաւատում եմ թէ կարթագէնը պէտք է քանդվի. որեմն գործը յաջող է, հողը պատրաստ, և այսուհետեւ իմ պարտականութիւնն եմ համարում դրչի փոխարէն կենդանի խօսքով պայքարել։

Իհարկէ այդ կենդանի խօսքով պայքարը առաջին անգամ սկսելու եմ Բուլգարիայում.. քանի որ այս տեղ ենք գտնվում. և որովհետեւ բալքանեան ձրիակերների և լաքէների ամրոցը Ֆիլիպէն է, առաջին ասենախօսութիւնս պէտք է լինի Ֆիլիպէի մէջ, որտեղից համակիր ընկերները գրում են հետեւեալը

—«Ձեր բրօշիւրը չը հրատարակված լաւ կ'ըլլայ որ հոս հրապարակային ժողով գումարէք, հոգ մի ընէք առանձին չէք»։ Իսկ մի ուրիշ դաշնակցական անցորդ գրում է. առաջին անգամ տեսայ ձեր «Անաչառ» թերթը, և կարդացի սրտի անհուն բերկրութեամբ, որի համար և ես ցանկացայ իմ գլուխս յ. յանձնել անհատ բռնակալ յեղափոխականներին.. Դաշնակցութեան գործով եկայ այս տեղ և մեկնում եմ։ Այս տողերի հետ ուղարկում «Դաշմիկ»ի յօդուածների քննադատականը։

ՎԱՐԴՕ

ԼՐԲՈՒԹԻՒՆՆ ԱԼ ՉԱՓ ՈՒՆԻ

Զարմանքով կարդացինք Ֆիլիպէի վարձկան թերթին 89թիւին «Ինանագատողները եւ քննադատուողները» վերնագրին տակ գրուած հիւանդագին խմբագրականը։ Զարմանալու իրաւունք ունէինք, որովհետեւ կը կարծէինք թէ՝ այդ թերթին շուրջը բոլորուող հացկատակները գէթ իրենց մէջ ունին ամօթխածութեան գոնէ մի փոքրիկ տողան։ Այսպէս կարծելով՝ բոլորովին սխալ գաղափար կազմած ենք եղեր սակայն, որովհետեւ այդ յօդուածը, որ բառերու եւ ածականներու հարուստ հաւաքածոյ մըն է, իր մէջ ոչ մի նորմալ միտք կը պարունակէ. այլ ցինիք ու կրքոտ յարձակումներու կոյտ մը կը ներկայացնէ, որոնցմով յօդուածագիրը անզօր ճիգեր կը թափէ ու կաշխատի շատերուն ծանօթ ու աներքելի իրողութիւնները քօղարկել. այդ բարոյապէս սնանկացածները պէտք է հասկցած ըլլային վերջապէս թէ յեղափոխական այսօրուան տխրող բէժիմին օ՞ր աստիճան փտած ըլլալը չէ կարելի ծածկել Ֆրավիօլօկիայի նմոյշ եղող այսպիսի յօդուածներով։

Յօդուածագիրը՝ յեղափոխական միւս կազմակերպութիւնները չօշափելով կ'ըսէ թէ՝ անոնք փոխանակ ներքին ցաւերնին դարմանելով իրենց դիմացինին ձեռք երկնցնելու ու գործին պլլուելու, իրենց մերկութիւնը ու սայթաքումը ծածկել ուզելնուն համար քննադատողի դերին մէջ մտած են եղեր։

Այս խօսքերուն օ՞ր աստիճան ճշմարտութենէ հեռու ու քառակուսի սուտ ըլլալը շատ շատերուն ծանօթ է արդէն, քանի որ մեր շէֆերը նըպատակաւոր դիտումներով միշտ մերժած են գործի պլլուելու համար միւս կուսակցութիւններու կողմէ եղած առաջարկները։ Եթէ անոնք անկեղծ ու գործին սիրոյն համար անձնուէր աշխատողներ ըլլային անցեալին թիւրիմացութիւնները հարթել, արհեստական կերպով ստեղծուած անմակօնիզմը ջնջել ու ճշմարիտ յեղափոխականներու հետ միանալով մեր դատին ընդհանուր ազգայնական գոյն տալ, որով թէ յեղափոխական կազմակերպութիւնը աւելի ուժեղ եւ մեծ պիտի ըլլար եւ թէ այսօրուան ամէն ճշմարիտ հայու խորապէս վիշտ պատճառող եղբայրասպանութիւնները գոյութեան իրաւունք չը պիտի ունենային։

Յեղափոխութեան արիւն արցունքոտ դրամները կոկորդող դեռ երեկի գողերն ալ քննադատողներ են եղեր...

Ո՛վ կոյրեր, եթէ վերջերս երեւան ելած ու առկախ մնացած հաշիւի մը համար այդքան պոհանջկոտ ու ըրծախնդիր ազգային քննադատներ կուզէք ձեւացնել ձեզի, ինչո՞ւ համար բաց աչքերով կը նայիք ու չէք ուզեր տեսնալ այն հարիւր հազարաւոր ռուպլիներու խորհրդաւոր անհետացումը, որոնք աւելորդ է ըսել թէ, յատկացուած էին միմիայն երկիր ժողովուրդ զինելու ու յեղա-

փոխական նպատակի ծառայելու, մինչդեռ այսօր խղճամիտ գործիչներու բերնով նոյն իսկ ապացուցուած ճշմարտութիւն է որ՝ այդ պատկառելի գումարներուն մէկ հարիւրերորդը անգամ չէ յատկացուած իր նպատակին։

Եթէ դուք անկեղծ քննադատողներ էիք, պէտք էր որ այդ անհետացած գումարներուն ալ հետքը գտնելու աշխատէիք։ Բայց ճամբան շատ լաւ գիտնալով հանդերձ՝ դուք չէք ուզեր այդ դերին մէջը մտնել որովհետեւ այդ անձնաւորութիւնները, որոնք մսխած են դրամը, տակաւին ձեր շարքերուն զարդերը կը կազմեն։ Ձեր այս ընթացքը ի՞նչպէս բացատրել... ատիկա այլեւս կը թողում անկողմնակալ ու գիտակից ընթերցողին...

Ֆիլիպէի վարձկան թերթը շրջապատող այդ ճիզվիթները չարամիտ քննադատողներ կը ներկայացնեն նաեւ բոլոր այն երեկուան ընկեր կարծուածները, որոնք իբր թէ ծուլութեան ու անտարբերութեան վարժուած ըլլալնուն չկարենալով իրենց խառնակիչ ու քսու նկարագրին պատճառով պատշաճիլ յեղափոխական մաքուր(!!) միջնոլորտին, ձգած ու հեռացած են ընկերական շարքերէն։

Ո՜վ լրբութիւն լրբութեանց։

Եթէ ձեր այս խօսքերը անկեղծ են ի՞նչու համար ձեր թերթը չուզեր որ ձագանք տալ կովկասի ազատամիտ ու յեղափոխական մամուլին արդարացի բողոքներուն, քանի որ դեռ երէկ՝ անոնց գրութիւնները (իբր մեր գաղափարակցութեան մարգարիտները կը ներկայացնէիք ու անոնց հեղինակներուն անունովը կերդուէիք զանոնք ցուցադրելով իբր նմոյշ եւ կազմակերպութեան շարքերուն բիւնէրները, ինչպէս Լեւոն Սարգիսեան, Մ. Լորիս Մելիքով, Մրաւեան ու դեռ շատ շատեր... Միթէ անոնք ալ գող էին, աւազակ էին, եւ կամ ծուլութեան ու անտարբերութեան վարժուած էին։

Որքա՛ն շուտ փոխեցիք ձեր կարծիքը անոնց մասին, ինչպէս դիւրին երեկուան պաշտածներդ ալ այսօր ոտնակոխ ընելու հակասութեան մէջ կիյնաք։ Այս երեւոյթը սակայն, ձեզի ճանչցողներուն համար անբացատրելի չէ։ Դուք պատրաստ էք ամէն միջոցի դիմելու, որպէս զի կարենաք անանկութիւննիդ ծածկելու համար ձեզի հետեւողները տակաւին քնացնել, բայց գիտցած եղէք որ հեռու չէ այն օրը՝ երբ անոնք ալ պիտի սթափին (արդէն ծայր տալու սկսած է) եւ ձեր երեսին պիտի շպրտեն յեղափոխութիւնը շահագործողի արժանի մակդիրը։

Գալով ձեր այն կէտին՝ ուր քննադատողներուն խորհուրդ կուտաք փոխանակ արտասահմանի մէջ "խօսք, խօսք, խօսք" ընելու, երկիր մտնեն ու արդիւնաւոր գործ մը ցոյց տան ձեզի, որպէս զի իրաւունք ունենան ձեզի քննադատելու պէտք է որ արտասահմանի քնքուշ կեանքը թողելով՝ նախ դուք փորձ մը ընէք երկիր մտնէք ու հոն գործնական օրինակը ցոյց տաք թէ յիրաւի պարզիներ չէք այլ ճշմարիտներ յեղափոխականներ։

Եթէ կարելի է սակայն մտածել որ արեւը հիւսիսէն ալ կրնայ ծագիլ, ինչ որ բնական օրէնքով կարելի չէ, նոյնքան անկարելի է նաեւ մտածելը որ դուք կրնաք այս տեղի քնքուշ կեանքը ձգել ու երթալ Հայրենիք կռուելու։ Երթալ ու կեանքը ռիսքի տակ դնելու պէտք չկայ արդէն ձեզի համար, որովհետեւ առանց հոն գացած ըլլալու այն յեղափոխականի անունը աժանօրէն կը վաստկէք հոս։ Ձեր այդ խօսքերը թէ կռիւի մէջ իյնողներուն շարքերը դուք քննադատողներդ պիտի լեցնէք ու ինկած դրօշակը վեր պիտի բարձրացնէք քալելով Բարկէններու Պետօներու եւ Սերօներու շաւիղէն, ուրիշ ոչինչ են, բայց միայն պոռոտախօսութիւն որովհետեւ դուք որ որ գործ, գործ, գործ կը պոռաք, բայց փարիսեցիներու նման մատը նուազ ծայրովը նոյն իսկ անոր դպիլ չէք ուզեր, այս խօսքերով ուղղակի կուզէք շահագործել այդ նուիրական անունները։ Հանգիստ թողուցէք պարոններ այդ հերոսները ու մի արատաւորէք անոնց սրբագործուած յիշատակները։

Ուրեմն քանի որ ներկայ կացութիւնը կայ ու կը մնայ, մենք «կեղծ» քննադատողներս պիտի քալենք անվհատ այդ ճամբէն եւ պիտի աշխատինք ամէն գնով, որպէս զի կազմակերպութիւնը ժամ առաջ մաքրուի կեղծ յեղափոխականներու շարքերէն, որոնք միմիայն պարագլուխներ ըլլալով իրենց անձնական հանգիստին համար կը շահագործեն յեղափոխութիւնը, կեղծ բժիշկի մը նման կաշխատին կուսակցութեան վէրքերը ծածկել ու իրենց հետեւողներուն աչքերուն թող փչելու համար չեն ամչնար այսպիսի խայտառակ գրութիւններ հրապարակ նետել։

Ամօթ է պարոններ, լրբութիւնն ալ չափ ունի։

ԴԺԳՈՀ

6 սեպտ. 1906
Ֆիլիպէ

ԿՌՉ ՀԱՅԴՈՒԿՆԵՐԻՆ

(ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ)

Ընկեր զինւորներ,

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն՝ գործիք է դարձել վարչական մասի ձեռքում։ Այդ պարոնները դաշնակցութեան անունը շահագործում են յօգուտ իրանց շահերի։ Դաշնակցութեան անունը այժմ մի խաղալիք է դարձել մեր հակառակորդների ձեռքում, շնորհիւ մեր վարչական մասի։ Ինչպէս ասած այդ տգրուկները մի կատարեալ բիւրօկրատ են դարձել մեզ համար։ Ընկե՛ր ֆէտայիք պաշտպանեցէք ձեր իրաւունքները, մի թողէք ոտնահարել ձեր պատիւը, մի թողէք որ տառապեալ հայ ազգը անէծք թափէ մեր գլխին։ Մինչդեռ հայ ժողովրդի լինել չլինելու խնդիրն է ասպարէզի վրայ դրուած, մինչդեռ մեր թշուառ եղբայրները եւ քոյրերը բզկտւում են գազան թուրքի սրի ներքոյ, այդ դառը մոմէնտին, այդ օրհասական ժամերին մեր ազգ-վարչականները զբաղուած են պրօֆեսիօնալ միութիւններով եւ գործադուլներով։ Ընկեր ֆէտայիք մեր նահատակ հերոսները՝ Հրայրներ Քրիստափորներ եւ Սերոբ փաշաներ իրանց շիրիմներից վրէժ, վրէժ... վրէժ... են կոչում։ Ընկերներ... միք թողնի որ մեր նահատակ ընկերները անիծեն մեզ։ լաւ իմացէք որ շուտով կը փչվի Մայր Հայաստանում պատերազմի ահեղ փողը, բայց դուք անպատրաստ չը գտնվէք։ Միթէ դուք ձեր մէջ սարսուռ չէք զգում, երբ յիշում էք ձեր նահատակ ընկերների վերջին խօսքը մահվան յոպէին։ Նրանք ձեզ ասում էին. «քաջ ընկերներ, լուծեցէք հայութեան սրտում լցված վրէժը եւ այն ժամին միմիայն եկէք մեր սառը շիրիմի վրա եւ երգեցէք հայ ազատութիւնը»։

Ընկերներ, ուրեմն դէպի գործ. առաջ ընթանանք եւ երես դարձնենք մեր այդ բիւրօկրատներից եւ ասենք՝ կորէք ասպարէզից, դաւաճաններ արժանի չէք դուք կրելու Դաշնակցութեան արիւնոտ կարմիր դրօշակը ձեր պիղծ ձեռքերում։ հեռացէք ասպարէզից, անամօթներ»; Եւ մի սիրտ մի հոգի դարձած դարձեալ շարունակենք պաշտպանել Տաճկահայ դատը, մի դատ որ մեծ հաւակնութիւն է վայելում եւրոպական պետութիւնների աչքում։

Ընկեր ֆէտայիք մեր քաջ հրամանատար Անդրանիկի աչքը դէպի կովկաս է ուղղված. Նա մեզ է գիտում. ընկերներ արթնացէք, ժամանակ է։ Մի մոռանաք Դրօշակի 6 թւում Անդրանիկի նամակը. ընկերներ եղէք մի սիրտ, մի հոգի թող ամեն մի ընկերոջ պատիւը միւսի համար սուրբ լինի։ Դէպի գործ ուրեմն, ամբողջ հոգով նւիրվինք մեր հին ուխտին եւ գործենք համերաշխ կեցցեն ուրեմն քաջ ֆէտայիք։

Զինւոր Գարեգին Յովսէփեան

Նամակ խմբագրութեան

Երեւան. 22 օգոստոս

Մի՞ քանի օր առաջ, չեմ գիտեմ «Մշակի» որ համարում կարդացի բալետ Միհրանի նամակը։ Նա կոչ է անում իր ընկերներին (որքան ես հասկացայ), որոշելու թէ արդեօք այս նեղ րոպէում որ կողմին պէտք յարել գործ անելու համար։

Որպէս ընկեր այն գործի մէջ, որի համար շատերս ենք տանջվել, կուզենայի որ զէնքի ընկերներս լուրջ մտածէին այդ հարցի մասին։ Ես էլ այդ հարցը դնելով ընկերներիս առաջ ուզում եմ պարզել՝ այն գործը որը իմ կարծիքով պէտք է մեզ անել։

Դաշնակցութիւնը թողած իր նպատակը մեր առջեւ դրել է զանազան նախագծեր, կովկասեան գործունէութեան, որը չէ կարող ժողովրդական-նութիւն ստանալ մի այսպիսի ժամանակ։ Այդ ծրագրով մենք պէտք է մասնակցէինք ռուսական շարժման։ Այդ ծրագրի մշակողները կարի նստում նստած՝ համոզված եմ կալտոն խմելով որոշել են, թէ ինչ են անելու Կովկասում որ ազատվեն կառավարութեան բռնութիւններից։ Իրանց համար ոչ մի նշանակութիւն չունի արիւնաքամ, տանջված ժողովուրդը քանդված գիւղերով եւ կանանցով, մորթված երեխաներով.... ծրագիր կազմող պարոնները կանոնաւոր սրով հետեւներով» որոշել են «որ երբ տապալվի այս կառավարութիւնը, այս բոլորը կը վերջանայ» Ես համաձայն եմ այդ պարոնների այդ որոշման հետ, բայց... բայց վերջը · վերջը այն է որ մենք միաժամանակ բոլորովին անկարող ենք կռուել թէ կառավարութեան եւ թէ թուրք հրոսակների եւ խուլիգանների դէմ։ Ուստի մենք համոզված ենք, որ բիւրոկրատիա՛ն է պատճառը, բայց միթէ մենք այնքան ուժ եւ կարողութիւն ունի՞նք որ վերջին հալ ու մաշ եղած եռանդը գործածենք. երկուսի դէմ էլ կռիւ մղելով թող իզուր տեղը ժողովրդի արիւնը չը թափվի. կողակի գնդակից եւ թնդանօթի ռումբերից Օգուտներս այն կը լինի որ մեզ Թուրքիայից էլ վատթար օրի կը հասցնեն այդ պարոնները։

Ամեն մի դաս, պատմական փաստ մեզ պէտք է խրատ լինի ամեն բան պէտք է մենք ի նկատի առնենք եւ չը լսենք։

Նոր քարոզիչներին ծանօթ չէ որ պէտք է գնայ ժողովուրդը ստեղծված է դժոխք. դա իրականութիւն է. եւ մինչեւ որ Դաշնակցութեան նոր քարոզիչները կը կռւին (գիտեմ որ քամակը չէ գալու) կառավարութեան դէմ ժողովուրդը, այդ դժբաղդ ժողովուրդը ո՞ւր կը գնայ թուրքերի զաղանութիւններին։ Այժմ, այս րոպէիս ես ճանաչում եմ միայն ինքնապաշտպանութիւն, որպէսզի մենք կարողանանք գլուխ պահել։ Այժմ մեզ կայ միայն եւ միմիայն գլուխ պահելու հարց։ Ես ոչինչ աւելի բարձր գործ չեմ գտնում ներկայումս, քան այն որ մենք միայն կարողանանք ապրել եւ դիմադրել թուրքերին, որոնք երբէք չեն մոռանալ կատարված դէպքերը եւ վաղ թէ ուշ իրենց պրովոկացիայի միջոցով եւ յեղափոխութեան թողած ժամանակ միանալով են մեր քթին, դրանք բնական պատնէշ են մեր եւ յեղափոխութեան միջեւ եւ մենք երբէք չենք կարողանալու մասնակցել շարժմանը, քանի որ մեր սիրելի դրացիները՝ թուրքերն են։ Եղբայրութիւն եւ սօցիալիզմ քարոզող դաշ... պարոնների թող չը գան մեր շշմած գլուխները տանելու իրենց անգիր արած ֆրազներով։ Մենք գիտենք նրանք ինչ են երգում եւ որ օպերայից։ Թող նրանք գնան, եթէ այդքան քաղաքացիական քաջութիւն, յեղափոխականի համոզմունք եւ արիութիւն ունին առաջարկում եմ թող գնան այդ բաներն քարոզեն «ընկեր» թուրքերի. Թող քարոզեն թէ ինչ բան է զանազան „որովհետեւները" եւ «իզմերը» թէ չէ մեր գլուխները տանգասար արին իրենց դասակարգային կռիւներով, սօսիալիզմով եւ զանազան միութիւններով։

Դրանք խեղճ ժողովրդին այն դրութեան հասցնելու են ուր նա ինքը իր ձեռքով այդ ինքնակոչ մի ամսում սօցիալիստ դարձած պարոններին դատաստանի տանի։

Ես կրկնում եմ, որ ոչինչ բարձր բան չը գիտեմ քան այն, որ կարող ենք կարողանանք պաշտպանել մեր քոյրերի պատիւը մեր նամուսը եւ նիւթականապէս չընկնենք այն դրութեան մէջ որ (ինչպէս ժողովրդի մէջ է տարածված) մի կայսրի ասածի նման «եօթ տուն հայը պէտք է մի չախում կերակուր եփեն»

Մենք արդէն այդ ճանապարհի վրա ենք, երբ մենք ռուսերի նման կը նստենք աւերակների վրան կոցքներ մեր գլուխը, դուք, սօսիալիզմ քարոզող պարոններ շարունակեցէք

ձեր կուռները այն ժամանակ, երբ գործ կունենաք քարերի եւ արիւնաշաղախ հողերի հետ միայն…

Սա է այն ամենը ինչ որ ես վերցրել իմ կեանքից եւ ինչ որ պատկերացնում եմ ապագայում։

Ձեզ եմ դիմում, ընկերներ, վէնքի ընկերներ, կազմակերպուել, որի առաջ տապալվի ժողովրդին կեղծ ճանապարհով տանող այդ դաշնակցական պարոնների գործունէութիւնը… Ես չեմ կռուի չեմ կարող. անհնար եմ կռուել կօզակի մօսինի եւ ռումբի դէմ այն ժամանակ, երբ նայդի՝ մեր դէմ կանգնած ին Դայի-Այիներն ու Շամշադինօվների նման գազանները իրանց հայակեր ոհմակներով. Պ. պ. տօսիմլիստ դաշնակցականներ, գնացէք ու միայն դրանց քարոզեցէք…

Ամրացեա ՀԱՄՕ

«Մշակ» Թիւ 186

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՍՕՖԻԱ, 10 Սեպտ. 1906

Թոյլ տուէք մի քանի խօսք ասել մեր կեանքից. Ձեր թերթի միջոցաւ։

«Ռազմիկ» թիւ 88 համարի «Տարտամ Գիտակցութիւն» առաջնորդողը գ՚ւտ անձնական մի գէպք է. Երիտասարդներից մի քանիսի վարմունքից գրուած։

Այդ երիտասարդները՝ ինչպէս՝ կմրագիրը գտնում է, պատուական մտքի կորովի հաւատքի արիասիրտ, անձնուիրութեամբ վճարելի, խանդավառ, պատրաստ ամեն զոհողութեան…»

Բայց… գտնում են որոշ և վճռական գիտակցութիւն չունեցող անհատներ. ինչո՞ւ. ուրովհետեւ կուրօրէն չեն հաւատացել այն Գործին, որի համար կանչուած են։

Նորից կարդում ենք. «Ի՞նչ է օգտակարութեան արդիւնքը անոր՝ որ գէնքը ուսը կառնէ, սահման. գիւղէն կանցնի, կերթայ կռուելու. երբ ո՛չ միայն անտեղեակ է զինուորական արուեստին պայմաններուն, այլ ո՛չ իսկ իր գործածելիք հրացանին մեքենական կազմութեան և անոր հանգամանքներուն ծանօթ է։

Ծզէտ զինուոր մը, ասպարէզին պատրաստութենէն զուրկ կամաւոր մը, աւելորդ բեռ մըն է իր խումբին, վտանգաւոր տարր մը՝ առաջնորդող խմբապետին և բարոյապէս չլատիչ մասնիկ մը յեղափոխութեան ուժին համար»։

Տիրացութեան վարժուած այս գրողը, ինքը հարց է տալիս խոնարհեցո՛, և պատասխանում ա պրեցո՛…

Մի՞թէ նոր են բաց անում դրանք իրանց աչքերը և խելք գալիս, որ բոլոր խմբերի սահմանից անցնելը վտանգաւոր էր. Ձէ՞ որ զոհուածների անմեղ արիւնը բողոքում է ձեր՝ դեկավարներից, պայմաններին մի՛անգամայն անծանօթ մարդկանց դէմ։

Այդքան զոհողութիւններ գեռ մի կողմ. վերջը՛ է՛լի դուք ձեր սպիտակ երեսով՞. կուռում էք այդ մարդկանց «Տգէտ, աւելորդ բեռ, չլատիչ մասնիկ»… ինչո՞ւ էք խնայում. ի՛նչ գիտէք գրեցէք՞։

Վա՛յ ձեզ, չատ չի՛ անցնի, որ բոլորը կհասկանան ձեր ինչ լինելը։

Ցաչորդող առաջնորդողը. «Ցէն նազատոյները և քննադատող ները»։

Գ. զափարի ուխտեալներու նո՛ր կարաւանի անդամ մըզգսի ժիրայրին ճամբայ տուէք…

— Գնա՛նք. ասաց ժիրայրը.

— Ո՞ւր.

— Ուխտեալներու նոր կարաւանին հետ մէկտեղ.

Ասաց, և կատարեց. գնացին… բացեց մի նոր աշխարհ. Երկրպագու հետեւորդների ձեռքից բռնած սեւաչ մեծ եղբօր սրբճարանում.

Այսուհետեւ խորհուրդ կտամ փեշակներդ չմոնգոտացնէք ուրիշի աչքի չույր աւել՝ք, իսկ ձեր գերանը… ձեզ մօրակողներին մէշտ գրեցէք՝ ո՛չ դագափարի ուխտեալ, այլ խօսք, խօսք, խօսք… Իսկ ձե՞ր մասին լաւագոյն ածականներ, մի մոռնաք, որ կաքաւի երիշ՝ տալու փոխարէն, ագռաւին էլ էք մոռանում.

Ժամանակ է որ մե՛նք, և մեր չրջապա՛տը ճանաչենք ձե՞զ և ձեր պայթուցիկ խօսքե՞րը, ու խօսքե՞րը…

ԿՈՎԿԱՍԵՒ ԱՆՑՈՐԴ

Քանտաա Համլթօն. 27 օգոստ. 906

Յարգոյ պարոն Վարդօ

Պուլկարիա ի Վառնա

Սիրելի ընկեր,

Երկու թիւ առաջ «Շարժում»-ի մէջ կարդացի նախորդ տարուայ Պոլք. չրջանական ժողովի Ռումանիոյ Ս. քաղաքի պատգամաւորի գէմ եղած հայածանքի մասին. երբ ընկերոջ մը չխատութիւնը չի գնահատուիր ու հակառակը վրպարտուելով կը գատապարտուի ու ընկերոջ մը որ բոլոր անգո գարձրն տեղեակ է լռելը դատապարտելի է. ուստի խղճս հալուելով եղած անիրաւութեանց դէմ, կուզամ գործը իր գոյնով նկարագրել ձեզ հրատարակելու. 1903ի չրջանական ժողովէն առաջ, Ս. քաղաքի 3 խումբ զինուորականներ ապստամբելով՝ իրենց ինը ամսավճար ները Ռանուբ կոմիտէին չէին յանձներ և իբր չահասիրական ընկերութիւն իրենց քով գանձած էին. Նոյն տարին Ս. քաղաքի պատգամաւորը որ գարձեալ նոյն անձն էր. պ. լք. չրջանական ժողովին չէր ներկայացուցած իբր կազմակերպուած խումբ և իրաւունք ալ չունէր ներկայացնելու. Այն ժամանակէն հալածանքը սկսաւ յնորհիւ համաչրիասիրութեան. որոնք արդէն ոչխարտմեծամասնութիւն կը կազմեն. 1905ի չրջանական ժողովին պատգամաւորը որու հոգին իր ձեւակերպութենէն աւելի ծուռ ու մութ է, տպականերով լեցուն զրպարտութիւններ գրել տալով.

առանց խղճերնու վրայ մտածելու կը ներկայացնեն ժողովին. Ասոնք ըսելով. ես կարող եմ ըսել թէ տարիի մը կը մտենայ այն երկրէն հեռանալս բայց առանց մէկն որ գրած եմ վաւերացնելու ալ հարկը ըլլայ պատրաստ եմ վաւերացնելու, և այն զինուորները որոնք կը պոռային թէ մեզ կազմալուծուած համարեր է. այսօր փոխանակ Հայաստանը երթալու կռուելու սխալմամբ եկան Քանատա երեք քաղաք պաշարեցին նստան. գալով սիրելի ընկեր, տեղափոխութեանս պատճառով բարեհաճեցէք «Շարժում»-ներ գրկել հետեւեալ հասցէին. հաճեցէք պրօշիւր մըն ալ գրկել. ուրեմն ընդունեցէք ընկերական ջերմ բարեւներս դուն և զաւակունքդ։

Մնամ ընկերական յարգանօք

Գուրգէն Սորձեանցի

---

7 Սեպտ. 1906 Աստ

Յարգելի Տիար Խմբ.—Անօրէն «Շարժում» ազգօգուտ լրագրոյ Տիար.

Հանրածանօթ արուեստագիտուհի Տիկին Սիրանոյշ իւր նամակաւ մեզ կը յայտնէ իւր այցելութիւնը քաղաքս. Թիֆլիզէն իւր խումբովը միասին այս ամսոյս վերջերը դալը կիմացնէ միմիայն ՀԻՆԳ ներկայացում պիտի տայ, ուրկէ ձմեռնային չրջանը անցնելու համար Եգիպտոս պիտի երթայ տեղւոյն թատերական սզզային հրաւէրագրովը. Վառնայի մէջ ներկայացնելիք թատերախաղերը հետեւալներն են.

ԳԱՄԼԷՒՈՒՁԱՒԴ ՏԻԿԻՆ.
ՊԱՇՏՊԱՆ.
ՏՐԱԿԱ.
ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ.
ՄԷՏԷԼ,

Իսկ եթէ թատերասիրաց քաջալերութեանը արժանանայ յետագայ երեքշաբթատերախաղերուն ներկայացմանը պիտի ձեռնարկէ,

---

ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՖՕ
ԶԱԻԱԿ

Ներկայացումները հայերէն լեզուաւ պիտի ըլլայ, առաջին հինգ ներկայացման բաժանորդագրութիւ փափաքողք այժմէն կըրնան մեզ տեղակացնել. յուսալի է որ թատերասէր ազգայինք չըպիտի զլանան իրենց քաջալերութիւնը և պիտի պատուեն արուեստագիտուհիին արժանիքը։

Տիգրան Գալէմճեան

ՍԻՐՈՂ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆԸ
Եւ
ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԶԱՒԱԿԸ

Բ.

—Խնդրեմ, պարոն ճառախօս, բերանդ չի՞ յոգնիր այդ ճառերէն, մանաւանդ որ անոնց պարունակութիւնը կարեւոր մեծամասնութեամբ մը սուտերէ կազմուած է։

—Ոչ երբէք. բաւական է որ սուտ է… խելք չի յոգնիր, սուտ մը հընարուած է եւ հրամայուած կրկնել, ես ալ ամէն տեղ կը կրկնեմ։

—Բայց սուտը երկար չի տեւեր, յանկարծ կը տեսնաս որ Վարդօներ «Շարժում»-ներ, Մուրճեր, Մշակներ, մէջ տեղ կելլան ու այդ վրան ըաց սուտերը կը հերքեն. յիուլի իրականութիւնը մէջ տեղ կը հանեն. վրա կը հասնին եւ խմբապետներ Համօ, Ցովսէփեաններ, ձեր դիմակը վար կառնեն, այն ժամանակ ի՞նչ պիտի ընէք։

—Շատ պարզ, ինչ որ ըրած ենք մինչեւ օրս. անոնց ճիշտ ըսածը սուտ կը հռչակենք, իսկ մեր սուտ ըսածները չիտակ, բաւական է որ ժամանակ վաստկինք. առաջ ի հարկէ աւելի աղէկ էր. կսպառնայինք, կը վախցնէինք՝ լռեցնել կուտայինք. այդ անպիտան Վարդօն, անըմբռնելի յանդգնութեան օրինակ տուաւ. խնդաց մեր բոլոր սպառնալիքներուն վրա, ու հիմա մարդիկ հասկցան որ Դաշնակցութիւնը, արտաքուստ այն քան զօրաւոր բայց Վարդօները չի կրնայ վախցնել. միւսներն ալ օրինակ առին.

—Բայց պարոն սիրող, քեզի նմանները կարծեմ պէտք է որ փրթին. դ հաւաքէք. գործը կը տաքնայ կոր. Համօն կըսէ որ ձեզպէսներու դատաստանը ժողովուրդը պիտի տեսնայ. իսկ գիտէք թէ այդ դատաստանները առհասարակ չատ խիստ կըլլան… ասպարէզէն քաշուելու է. գլուխ ազատելու ժամանակն է.

Ահ կզատենք, ժողովուրդը կատղի նէ. մենք ալ պոչերնիս կը քաշենք, ուրիշ միջոց մը կը փնտռենք ապրելու համար. Մեզի համար սկզբունք, գործ գոյութիւն չունի, ապրելու համար զօրաւոր կողմին զուռնան պիտի չալենք եւ պարենք. ու այսպէս ալ պիտի ընենք։

—Բայց այլեւս ոչ ոք չի հաւատար ձեզի հաց չը կայ. աւելի աղէկ է ջուրը ինկաք, քան թէ յեղափոխականի տիտղոսով հաց ճարել աշխատիք.

—Ձէ, չէ. ջուրը իյնալու մէջ մահ կայ. այսքան տարի մենք յեղափոխական ըլլալով ամենապզտիկ վտանգէ իսկ փախած ենք. հիմա

Ջուր պիտի խմենք, ոչ հայ լաւն կըլլանք որուն որ կուզեն կապ բինք, բայց չենք մեռնիր

Աւեդ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կենդրոնական ժողովը դեռ չը գոցուած Կովկասի և Պեսարաբիոյ թեմերու նշանաւոր քաղաքներէն հայ մասնաւորականութեան չորս մը ներկայացուցիչներ հեռագրով բողոքած են կաթողիկոսին. ժողովի լուծումը պահանջելով.

— Դաշնակցական ներկայացուցիչներու որդւոյն Զանգր ընդդիմադիր ներու մասնութեան կը վերագրեն Տաճատ վարդապետին երկրէն հեռացումը — «Մշակ» խօսքը և զզւանքով կը բողոքէ այդ վերաբերութեան դէմ միանգամայն ձաղկելով դաշնակցական չէֆերու հակառակորդները մրոտելու այդ աղտոտ միջոցները.

— Ոստիկանութիւնը կենդրոնական ժողովի պատուիրակներէ ստորագրութիւն առած է անմիջապէս Էջմիածնէն ցրուիլ և իրենց ուրիշ տեղ ալ գաղտնի կերպով չը շարունակել ժողովին նիստերը.

— Դաշնակցական կարեւոր զինուորներ և խմբապետներ ըմբոստացած են ներկայ վարիչներուն դէմ և կը թելադրեն իրենց զինակիցներուն այլեւս գործիք չը դառնալ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սեպտեմբեր 10ին Ֆէրտինանտ իշխանը Սօֆիա վերադարձած է.

— Սօֆիայի մէջ ոգելից ըմպելիքի վաճառականներուն յանձնախումբը իր մէկ ժողովին մէջ որոշած է չը գնել յունական գինի, օղի, քոնեակ և այլ ըմպելիքներ.

— Սեպտեմբեր 10ին Սերպիական միջնակարգ դպրոցներու աշակերտներէն մօտ 160 հոգի հասեր են Սօֆիա փառաւոր ընդունելութիւն գտնելով քաղաքացիներու կողմէն. Տեղի ունեցեր են ոգեւորուած ճառախօսութիւններ.

— Սօֆիայի մէջ բացուած է բանջարեղէններու ցուցահանդէսը.

— Վառնայի նահանգային դատարանը աղջկանց ժիմնազի վարժարանի նախկին ծառային դատապարտեր է հինգ տարուան խիստ բանտարկութեան. այդ ծառան կը մեղադրուի եղեր ինը 8–12 աղջիկներ անպատուելու մէջ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Պոլսոյ պոլիտիք էքսպրէսին բաց թղթակցութիւն մը տուած է Բ. Դրան, մասնանշելով Պոլսոյ յոյներուն բանած յարձակողական և գրգռիչ դիրքը հանդէպ տեղական պուլկարներու և. Էք վարուիլը այդ կը վերագրէ յոյն կղերականութեան գրգռիչ յարուցներուն և եկեղեցիներու մէջ պահանջելով տալեր տանել, որովհետեւ ասկէ վտանգաւոր ընդհարումներ կրնան յառաջանալ.

— Բ. Դուռը արդէն յայտարարած է Ամերիկեան գործակալութեան դեսպանութեան փոխուելը ընդունելի և Լէշմանի յղուած որ այս ուրբաթ պիտի ընդունուի իբրեւ լիազոր դեսպան.

— Աւստրիական և ռուսական դեսպանները անցեալ ուրբաթ Սուլթանէ ունկնդրութեան ընդունուեր են և Սուլթանը բոլորովին առողջ գտած են.

— «Էճիբշըն Կազէթ»ի մէջ կը կարդանք — Այն երկու փոխադրանաւերը, զորս թուրք կառավարութիւնը գնեց Անգլիայէն, ճամբայ ելան Իզմիրէն 3000 զօրքով, դէպի Եէմէն. Բայց դեռ հոն չը հասած, փոխադրանաւերէն միոյն զինուորները ընդվզեցան և ըսին թէ չեն ուզեր Եէմէն երթալ. Հրամանատարը յաջողեցաւ շարժումը զսպել, և նաւերը ճամբանին շարունակեցին, բաւական դժուարութեամբ հասան Քավաք (Վոսփոր) ուրկէ պիտի երթային Սեւ Ծով և անտեղի նաւահանգիստներէն ալ զօրք պիտի հաւաքէին Եէմէն տանելու համար. Բայց թուրք զինուորները անգամ մը եւս ապստամբեցան, և իրենց սպաները ձերբակալելով կապեցին, իրենց պահանջքը սա էր որ, Սուլթանին համար կայսրութեան ամէ՛ն կողմերը երթալու պատրաստ են, միայն Եէմէն չեն երթար, որովհետեւ հոն գացող իրե՛նց ընկերներէն ոչ մէկը վերադարձաւ այսքան տեւնէ ի վեր. Սուլթան Համիտի ականջը հասաւ թուրք զօրաց այս ընդդիմութիւնը, անմիջապէս Պէշիքթաշէն Քավաք ղրկեց թիկնապահ մը, որ փոխադրանաւ երթալով վստահացուց թուրք զօրքերը որ պէտք չպիտի ըլլայ արդէն մինչեւ Եէմէն տարուելնին. Ասոր վրայ, զօրքերը արձակեցին իրենց սպաները և իրենք ալ Պոլիս ցամաք հանուելով, քաղաքապահ բանակին մէջ մտան.

ՌՈՒՍԻԱ

[illegible] թերթին Միջագետ մէջ սկսած է հրատարակուիլ յեղափոխականներու պաշտօնական թերթ մը. Այդ թերթին կողմէն իբրեւ մատնիչ մատնանշուած մարդիկ անմիջապէս կը փախչին.

— Վերջին երկու շաբաթներուն մէջ Պետերսպուրկի ոստիկանութենէն հրաժարական տուած են հինգ քոմիսէրներ և 41 ոստիկաններ.

— Շուշիի մէջ կրկին հայերու և թուրքերու մէջ փոխադարձ կոտորած սկսեր է.

ՍՊԱՆԻԱ

Սեպտեմբեր 9ին Մատրիտի մէջ երդուեալ դատաւորներու մասնակցութեամբ սկսուեր է թագաւորին և թագուհուն դէմ մահափորձ ընողներուն դատը.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Միացեալ Նահանգներու զինուորական միջամտութիւնը Կուբայի խառնակութիւնները զսպելու համար հաւանական կը թուի.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նկարիչ Ֆէթֆաճեանի Անիի աւերակների գունաւոր եւ գեղեցիկ ալբոմները եւ փոստ կարտերը մեծ քանակութեամբ ծախւում են Վիէննայում պ. Գ. Ամատունու մօտ.

Ալբոմի գինը, փոստի ծախքով, 3 քրօն է. իսկ փոստ կարտերի հատը փոստի ծախքով 20 հէլլեր:

Պէտք է դիմել հետեւեալ հասցէին

Գ. Ամատունի

Ծիրկուս Կասս թիւ 3 դիր 32

ՎԻԷՆՆԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

Լոյս տեսաւ մեր տպարանէն Հայաստանի եւ դրացի երկիրներու մեծադիր (մեծը 1 1 25) քարտէզը Արեւելք վերնագրի տակ. Այս քարտէզը յատկապէս պատրաստուած է ազգային վարժարաններու եւ վաճառականական գրասենեակներու համար. Մասնաւոր խնամք տարուած է տպագրութեան մաքրութեան եւ տառերու յստակութեան. Եօթը զանազան գոյներով կ'որոշուին բոլոր դրացի տէրութեանց երկիրները. Քարտէզին մէկ անկիւնը կայ նաեւ Կ. Պոլսի մասնակի քարտէզը. իսկ հարաւակողմը զանազան սիւնեկաց մէջ դրուած են օգտակար վիճակագրական տեղեկութիւններ.

Գինն է ֆրանկ 3—ռուբլի 2—տոլար 1.

Դիմել մեր սովորական հասցէին.

Իմբրիմըրի Արմէնիէն Սէն Լազար Վէնիս (Իտալիա)

ԳԵՂՈՒՆԻ

Ի ՆՊԱՍՏ ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ Ե ԱՐԻԱՆԱԶԱՆՆԵՐՈՒ

Գեղունի իր ծանօթ ծրագրով, իրեն յատուկ գեղարուեստական եւ գրական բովանդակութեամբ հրատարակուած է. Կովկասահայ մեծ զանգուածը փութկոտօրէն սփոփեց արկածեալ թրքահայը. հիմա ինքն է լացողը, ինքն է վիրաւորվածը, եւ ինքն է սովի եւ հրակի մատնուածը այդ մեր հայութեան ամենէն ազնիւ զաւակներուն հիմա ձեռք կուտայ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈ ԹԻՒՆԸ ձեռնպահ չի մնար եւ Գեղունին որ կովկասահայուն սրտին մէջ համակրանքի բաժին ունի. Ս. Ղազար 1000 օրինակ այս նոր Գեղունիէն (1906) յղեց Թիֆլիզի ի նպաստ կովկասահայ արկածեալներու յանձնաժողովին. ընդհանուր հայութեան այն ամէն անհատ ու տարապեալներու գանձանակին մէջ՝ համեստ լումայ մը .10 ֆր. նետելու կարողութիւնն ունի, ցանկալի է որ դիմէ այդ յանձնաժողովին, ուսկից փոխարէն իր բարեգործութեան, կը ստանայ նոր հրատարակուած Գեղունին որուն կատարելութեան համար թերթին մի եւ նոյն վարչութիւնը ամէն ճիգ ու ջանք թափած է եւ աւելի եռանդով.

Գեղունիի բաժնեգինն է 10 ֆրանկ.

Մեր հասցէն է ԻՄԲՐԻՄԸՐԻ ԱՐՄԷՆԻԷՆ ՍԹ. ԼԱԶԱՐ ՎԸՆԻՍ (Իտալիա)

ՍՏԱՑԱՆՔ

«ՆՈՐ-ՀԱՆԴԷՍԸ»

Նախաձեռնեալ ըլլալով Փարիզի Հ. Յ. Դ. Ուսանողական Մարմին կողմէն, «Նոր—Հանդէսը» պիտի ջանայ ծանօթացնել հայոց մասին օտար լեզուով լոյս տեսած կարեւոր աշխատութիւնները եւ ամփոփ տեղեկութիւններ եւ տեսութիւններ տալ միջազգային հասարակական եւ քաղաքական այժմէութիւններու եւ եւ մասնաւորապէս հայկական հարցի եւ կեանքի իրականութեան մասին:

Խմբագրութեան հասցէ՝

6 Րիւ Պէրթօլէ 6 Բարիզ

(Ֆրանսա)

«ԱՐԾԻՒ»

Կիսամսեայ

Ազգային, Գրական, Քաղաքական

Տարեկան բաժնեգին է մէկ տոլար Ամերիկայի. 6 ֆրանք արտասահմանի համար.

Դիմել հետեւեալ հասցէին՝

Էտիթոր օֆ «Արծիւ» Բ. Օ. Բօքս 2191, Պոսթըն Մաս

ԱՂԱՍԻ

Զէյթունի հերոսներու դիւցազներգութիւն, հինգ արարուած, եօթը պատկեր.

Դիմել հեղինակին՝ փոստ ռէստանթ, Գահիրէ, Եգիպտոս

Գին Ֆր. 1 50

Печатница на П. Глушковъ С. Вар